

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoP/17/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8216202384
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8216202384.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa L. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. U. č. XX, dieťa matky M. F., rod. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. U. č. XX a otca Q. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX Q. E. W., H., zast. JUDr. Ivetou Kalinovou, advokátkou, so sídlom Cukrová 14, 811 08 Bratislava, o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu F. č.k. 4P/116/2016-24 zo dňa 10.05.2016 takto

rozhodol:

Potvrdzuje sa uznesenie vo výroku I., II., vo vzťahu k návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

V prevyšujúcej časti zrušuje sa uznesenie a vec sa vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým uznesením vyhlásil, že nemá právomoc vo veci konať, konanie zastavil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že miestom obvyklého pobytu dieťaťa je štát, v ktorom dieťa dlhodobo žije, má tam vytvorené rodinné a sociálne zázemie, teda rodinu, priateľov, navštevuje tam predškolské alebo školské zariadenie, záujmové krúžky. V tomto štáte je dieťa zdravotne poistené, má tu svojho lekára a pod.. Presná definícia obvyklého pobytu však neexistuje a o otázke, ktorý štát je/bol štátom obvyklého pobytu dieťaťa rozhoduje výlučne súd. To, kde sa dieťa narodilo, kde je zaevidované k trvalému pobytu (alebo inému druhu pobytu), alebo ktorého štátu je dieťa občanom, nie je podstatné. Rozhodnou skutočnosťou je iba obvyklý pobyt dieťaťa. V danej veci je síce nesporné, že matka žije v súčasnosti s maloletým synom na území Slovenskej republiky od novembra 2014, čím by bola splnená podmienka v zmysle článku 10, bodu b/, avšak prvostupňový súd skonštatoval, že nemá za preukázané, že by bola splnená najmenej jedna z ďalších podmienok uvedených pod bodom i-iv v článku 10 Nariadenia. Jednak španielsky súd, v ktorom malo dieťa pred neoprávneným premiestnením obvyklý pobyt vydal rozsudok o opatrovníckom práve, z obsahu ktorého vyplýva povinnosť návratu maloletého dieťaťa, zároveň otec maloletého dieťaťa podal na Okresný súd Košice I. návrh na nariadenie návratu maloletého dieťaťa do krajiny pôvodu, pričom toto konanie je vedené pod sp.zn. 11 P 175/2015, doposiaľ nie je právoplatne skončené a návrh nebol vzatý späť. Z uvedeného dôvodu vyplýva i nesplnenie poslednej podmienky, a to tej, že konanie na súde, v ktorom mal maloletý obvyklý pobyt pred neoprávneným premiestnením nemohlo byť skončené podľa článku 11, ods. 7 Nariadenia. Prvostupňový súd vyslovil názor, že nie sú splnené podmienky pre právomoc slovenského súdu a preto konanie zastavil.

Poukázal na ustanovenia § 103, 104 O.s.p., článku 1, ods. 1, ods. 2, článku 2 ods. 11, článku 8 ods. 1, 2, článku 10, článku 17 Nariadenia rady (ES) č. 2201/2003 z 27. 11. 2003.

Proti uzneseniu v zákonnej lehote podal odvolanie otec maloletého. Vo svojom odvolaní namietol, že zo znenia výrokov I, II nie je celkom zrejmé, či sa tento výrok týka iba návrhu otca na nariadenie

predbežného opatrenia, alebo aj konania o uznanie cudzieho rozhodnutia. Prvostupňovému súdu v konaní o uznanie cudzieho rozhodnutia v zmysle článku 21,28 ods. 1 Nariadenia a o nariadenie predbežného opatrenia neprináleží posudzovať miesto obvyklého pobytu dieťaťa. Prvostupňový súd sa nevysporiadal, resp. neuviedol, ktorý štát je miestom obvyklého pobytu dieťaťa a čo z toho vyplýva. Otec maloletého žiadal o uznanie rozsudkov súd v E. a zároveň o nariadenie predbežného opatrenia, ktorým malo byť realizované jeho právo styku vyplývajúce z uvedených rozsudkov. Otec dieťaťa nadobudol rodičovské práva a povinnosti rozsudkami súdu v E. zo dňa 17. 3. 2014 a 7.7.2014. Na základe týchto rozsudkov mu bolo určené aj právo styku s dieťaťom tak, ako je uvedené vo výrokoch rozsudkov. Otec sa preto návrhom domáhal uznania týchto cudzích rozhodnutí a zároveň práva styku na základe rozhodnutí rozsudkov súdu v E.. Prvostupňový súd neprihliadol na najlepší záujem dieťaťa, ktorým je právo na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi. Nariadením predbežného opatrenia by zabezpečil, aby bol vzťah k druhému rodičovi zachovaný a zároveň by vychádzal z právoplatného rozhodnutia cudzích súdov. Navrhol, aby odvolací súd vec vrátil prvostupňovému súdu na rozhodnutie v zmysle jeho návrhu.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal uznesenie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 212 O.s.p. Bez nariadenia pojednávania v § 214 ods. 2 písm. c) O.s.p. a dospel k záveru , že odvolanie otca je dôvodné.

Z obsahu spisu vyplynulo, že otec maloletého podal na Okresný súd Bardejov návrh na uznanie cudzích rozhodnutí - rozsudkov súdu v E. zo dňa 17.3.2014 a zo dňa 7.7.2014.

Súčasťou návrhu na uznanie rozsudkov je aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia na určenie styku otca s maloletým v čase od 13.5.2016 do 16.5.2016.

Podľa článku 8 Nariadenia rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „ Nariadenie Brusel II bis“), súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

Podľa článku 20 Nariadenia Brusel II bis, v naliehavých prípadoch nebránia ustanovenia tohto nariadenia súdom členského štátu prijať predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, s ohľadom na osoby alebo majetok v tomto štáte, ktoré sú dostupné podľa práva tohto členského štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mal právomoc rozhodovať vo veci samej súd iného členského štátu.

Odvolací súd považuje postup prvostupňového súdu pri skúmaní právomoci na nariadenie predbežného opatrenia v súlade s článkom 8 Nariadenia Brusel II bis za správny, ako aj jeho záver o tom, že miestom obvyklého pobytu mal. L. nie je územie SR, kam bol zo strany matky premiestnený neoprávnené. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením prvostupňového súdu, na ktoré poukazuje. Na doplnenie správnosti tohto záveru odvolací súd udáva. Vychádzajúc z dikcie článku 20 Nariadenia Brusel II bis, v naliehavých prípadoch nebránia ustanovenia tohto nariadenia súdom členského štátu prijať predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, s ohľadom na osoby alebo majetok v tomto štáte, ktoré sú dostupné podľa práva tohto členského štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mal právomoc rozhodnúť vo veci samej súd iného členského štátu. Je zjavné, že toto ustanovenie sleduje účel nevyhnutnej, neodkladnej potreby a nutnosti vykonať určité konkrétne účinné opatrenia pri bezprostrednom a priamom ohrození dieťaťa alebo jeho majetku, a to len za predpokladu, ak by neodkladne nemohol zasiahnuť súd, ktorému právomoc konať vo veci daného maloletého dieťaťa by inak prináležala. Z kontextu tohto ustanovenia je však zrejmé, že sa ním sledovalo pokrytie výnimočných prípadov, kedy by sa dieťa celkom zjavne ocitlo bez akejkoľvek starostlivosti a výchovy a bez neodkladného a okamžitého zásahu nepríslušného súdu členského štátu, nestrpiaceho pre naliehavosť odklad, by dochádzalo k priamemu ohrozeniu dieťaťa na živote či zdraví, prípadne by bol ohrozený zásadným spôsobom majetok dieťaťa. Nemožno predmetné ustanovenie vykladať natoľko široko, aby sa poprela účelovou aplikáciou právna úprava právomoci členského štátu príslušného na konanie jednoznačne upravená v čl. 8 ods. 1 Nariadenia Brusel II bis a obišlo tak rozhodné kritérium obvyklého pobytu dieťaťa.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na kritériá pre aplikáciu článku 20 Nariadenia Brusel II bis uvedené v rozsudku Súdneho dvora (ES) C-403/09 zo dňa 23.12.2009 vo veci *Detiček v Sgueglia*. V predmetnom rozsudku Súdny dvor uviedol, že jedno zo základných práv dieťaťa je právo uvedené v čl. 24 ods. 3 charty, a to pravidelne udržiavať osobný vzťah a priamy kontakt s obidvomi rodičmi, ktorého dodržiavanie je nepopierateľne na rovnakej úrovni, ako najlepší záujem každého dieťaťa. Článok 20 nariadenia nemožno vykladať spôsobom, ktorý by porušoval uvedené základné právo dieťaťa. Na druhej strane nemožno článok 20 vykladať takým spôsobom, ktorý by mohol slúžiť ako nástroj pre rodiča, ktorý protiprávne premiestnil dieťa, na to, ani predĺžil trvanie skutkovej situácie vzniknutej jeho protiprávnym správaním, alebo legalizovať účinky takéhoto správania sa.

Vzhľadom k nespĺneniu uvedených kritérií má odvolací súd za to, že nariadenie predbežného opatrenia nie je možné ani podľa článku 20 Nariadenia Brusel II bis. Osvedčenie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy a naliehavosť potreby predbežne upraviť práva a povinnosti účastníkov konania neboli splnené ani podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

V ďalšej časti rozhodoval odvolací súd vo vzťahu k celému konaniu, pretože prvostupňový súd určil, že nemá právomoc vo veci konať a konanie zastavil. Takéto rozhodnutie považuje odvolací súd za nepreskúmateľné, nezrozumiteľné, za rozhodnutie, ktoré bolo vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu.

Predmetom žalobného návrhu je okrem návrhu na nariadenie predbežného opatrenia aj návrh na uznanie cudzieho rozhodnutia. Aplikácia článku 8 Nariadenia Brusel II bis sa týka všeobecnej právomoci týkajúcej sa rodičovských práv a povinností. Nie je možné kritérium obvyklého pobytu dieťaťa aplikovať pri rozhodovaní o právomoci konať o návrhu na uznanie rozsudku podľa článku 21 Nariadenia Brusel II bis. V prípade, ak sa zainteresovaný účastník domáha vydania rozhodnutia o uznaní rozsudku (podľa článku 21 nie je na uznanie rozsudku v ostatných členských štátoch potrebné osobitné konanie), je potrebné postupovať podľa ust. § 68a až 70 zákona č. 97/1963 Zz. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozhodnutie o určení, že Okresný súd Bardejov nemá právomoc vo veci konať, vrátane výroku o zastavení konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. (§ 221, ods. 1, písm. f/ O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.